

Hørselskader på tannlegekontoret

Er tinnitus en iatrogen komplikasjon ved ultralydbehandling hos tannlegen?

Tidende nr. 17, 2003 hadde tannlege Peter Parow en kaserapport om mulig hørselskade og tinnitus fra ultralyd-tannrensning påført en pasient under hygienefasen. Pasienten konsulterte sin bedriftslege, samt spesialist i øre-nese-hals. Begge bekrefter en permanent hørselssvekkelse. Som et ledd i behandlingen av sin tinnitus går pasienten til kiropraktor. Denne behandlingen har per dato ikke ført til forbedringer av pasientens tilstand. I kasespresentasjonen refereres det til en undersøkelse utført ved Universitetet i Bergen (1976). I undersøkelsen vises det til at ultralydbehandling av overkjeven i løpet av 5 minutter ga temporær hørselssvekkelse og tinnitus hos en betydelig prosent av undersøkelsesgruppen. Dette normaliserte seg etter en halv times tid.

En oppfølging av undersøkelsen utført etter 3–4 uker, hvor ultralydbehandlingen ble erstattet av 5 minutter gaping, førte også til målbar, men mindre hørselssnedsettelse hos 15 prosent av deltakerne, men ingen tinnitus.

Hørselskader, slik som hørselstap og tinnitus, oppstår dessverre som en følge av en rekke påvirkninger. En kronisk degenerativ tilstand skjer gradvis og kan vanskelig registreres av pasientene selv før de er relativt langt framskredne. En status presens-registrering hos spesialist sier derfor lite om hørselssnedsettelse er av akutt karakter forårsaket av en ultralyd behandling, eller om den har utviklet seg over tid. Konklusjonen om at hørselstapet er påført

av tannpleier under hygienefasen er derfor høyst usikker!

At temporær tinnitus kan oppstå som et resultat av høyfrekvent lyd påvirkning kjenner vi alle til. Den refererte undersøkelsen fra Universitetet i Bergen bekrefter også at ultralydbehandling kan fremkalle en temporær hørselssvekkelse og tinnitus. Tinnitus er imidlertid en subjektiv tilstand som sjelden kan diagnostiseres objektivt. Pasientens registrering av tinnitus knyttet til nevnte behandling er derfor reell nok. Men samtidig vet man at tinnitus forverres av stress og psykiske belastninger slik som nevnte pasient forklarer. Det bør derfor nøye utredes om flere etiologiske forhold var sammenfallende med utviklingen av pasientens tinnitustilstand.

Hørselssnedsettelse hos kontrollgruppen fra Bergen som kun gapte i 5 minutter er vanskelig å forklare uten at dette på en eller annen måte har påvirket tubefunksjonen. Øre-nese-halsspesialister stiller seg imidlertid tvilende til at gaping i 5 minutter påvirker tubefunksjonen i nevneverdig grad hos ellers friske personer.

I de tilfeller hvor det foreligger skjelett-muskelproblemer i hode- og halsregionen kan disse forsterke tinnitusproblemene. Det er derfor rasjonelt å tro at det vil være riktig å søke hjelp hos kiropraktor, men det bør i utgangspunktet foreligge en klar diagnose som berettiger en slik behandling.

Nevnte kasus åpner for en rekke

spørsmål som per i dag ikke er avklart, bl.a.

- Kan ultralydbehandling, i den form som benyttes på tannlegekontoret, fremkalle skader på cellene i det indre øret og på den måten gi permanente hørselskader og tinnitus hos våre pasienter?
- Kan slik behandling påføre operatørene skader?
- Kan temporær tinnitus føre til permanente skader dersom behandlingen gjentas flere ganger?
- Er pasienter med nedsatt hørsel mer utsatt for utvikling av tinnitus dersom de blir utsatt for ultralydbehandling på tannlegekontoret?
- Bør det tas generelle forholdsregler ved bruken av ultralyd tannrensning?

Svar på slike spørsmål kan bare finnes gjennom kliniske observasjoner og forskning. Parows kasespresentasjon bør derfor være en påminnelse til oss klinikere om å også ha åpne øyne for helsemessige forhold som ligger i periferien av våre daglige gjøremål, og sørge for at disse blir innrapportert.

Bjørn Johan Fuglem

Adresse: Moxnessklinikken, Olav Trygvassonsgate 14, 7011 Trondheim